

DI ANALYSE

Marie-Louise Lindeløv, chefkonsulent
mall@di.dk , 3377 3305

APRIL 2018

Thomas Michael Klintefelt, chefkonsulent
thok@di.dk, 3377 3367

Bedre integration kan føre til over 100.000 flere i job i 2030

Hvis beskæftigelsen for indvandrere og efterkommere kommer på niveau med den for personer med dansk oprindelse, kan det give et løft i beskæftigelsen på 139.000 i 2030. Det understreger, at en vellykket integration på arbejdspladserne og i samfundet får stadig større betydning for mulighederne for at skabe vækst og velfærd i Danmark.

Der tildeles betydeligt færre seniorførtidspensioner til målgruppen
Siden 1980 er antallet af indvandrere og efterkommere i Danmark i den erhvervsaktive alder mere end femdoblet.

I 1980 var der 107.000 indvandrere og efterkommere i den erhvervsaktive alder i Danmark. I dag er dette tal oppe på 564.000. Denne udvikling vil fortsætte de kommende år. I 2030 ventes der at være 720.000 indvandrere og efterkommere i Danmark. Det svarer til hver femte i alderen 20 til 69 år.

Udviklingen betyder, at væksten i befolkningen frem mod 2030 alene vil skyldes indvandrere og efterkommere. Frem mod 2030 vil antallet af personer med dansk oprindelse nemlig falde med 128.000 personer.

Få indvandrerkvinder i job

Indvandrerne og efterkommerne er generelt kendetegnet ved et lavere beskæftigelsesniveau end personer med dansk oprindelse. Men det er vigtigt at være opmærksom på, at der er tale om en meget sammensat gruppe.

Opholdsgrundlaget spiller en stor rolle for sandsynligheden for at være i beskæftigelse. Naturligt nok er beskæftigelsesandelen for personer, der er kommet til landet med henblik på at arbejde, høj. For de, der kommer hertil fra 3. lande på erhvervsordninger (Greencard, Beløbsordningen og

Positivlisten) ligger beskæftigelsesfrekvenserne på niveau eller højere end beskæftigelsen blandt personer født i Danmark.

Især flygtningene og de familiesammenførte har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet. Blot 35 procent af personerne med ophold til asyl var i beskæftigelse i november 2015 og 55 procent af de familiesammenførte.

Særligt indvandrerkvinderne har et meget lavt beskæftigelsesniveau. I november 2016 var kun cirka 51 procent af kvinderne i alderen 16 – 64 år i beskæftigelse. For mændene var andelen omkring 61 procent. Til sammenligning var cirka 77 procent af mændene med dansk oprindelse i beskæftigelse og omkring 74 procent af kvinderne.

Store gevinster ved bedre integration på arbejdsmarkedet

Forskellen i beskæftigelsen mellem personer med dansk oprindelse og indvandrere kan blive endnu større fremadrettet. Danskerne er generelt ældre end indvandrerne. En forhøjelse af efterløns- og pensionsalderen de kommende år vil derfor betyde en stigende beskæftigelsesandel blandt personer med dansk oprindelse. Mens forhøjelsen af efterløns- og pensionsalderen ikke i samme grad vil påvirke indvandrernes tilknytning til arbejdsmarkedet.

Modsat indvandrerne forventes efterkommernes beskæftigelsesfrekvens at stige frem mod 2030. Det skyldes, at efterkommerne forsat er meget unge, og i takt med at flere bliver ældre og når alderen for at komme ud på arbejdsmarkedet, vil beskæftigelsesandelen stige. Andelen i beskæftigelse blandt efterkommerne vil dog fortsat være lavere end for personer med dansk oprindelse.

I dag er godt hver fjerde i alderen 20 til 64 år, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse, indvandrer eller efterkommer. I 2030 ventes indvandrerne og efterkommerne at udgøre mere end hver tredje, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse. Det svarer til cirka 230.000 personer.

Det er umiddelbart en bekymrende udvikling. Men det understreger samtidig, at kan vi lykkes med at øge tilknytningen til arbejdsmarkedet blandt indvandrerne og efterkommerne, ligger der et stort beskæftigelsespotentiale.

Hvis beskæftigelsesfrekvensen for indvandrere og efterkommere på alle alderstrin kommer op på samme niveau som for personer med dansk oprindelse, kan det potentielt give et løft i beskæftigelsen på næsten 140.000 personer i 2030. Til sammenligning vil de store reformer, der har bidraget til at hæve tilbagetrækningsalderen, medføre at cirka 70.000 flere vil være på arbejdsmarkedet i 2020.

Det er dog næppe realistisk, at indvandrere og efterkommere kan nå samme beskæftigelsesniveau som personer med dansk oprindelse allerede i 2030. Dertil er forudsætningerne for at komme ind på arbejdsmarkedet for forskellige blandt andet for dem, der er kommet hertil som flygtninge og familiesammenførte. Særligt blandt flygtningene er der også personer med traumer og fysiske skavanker, der gør, at de aldrig vil kunne komme i beskæftigelse. Men kan man halvere den forventede forskel i beskæftigelsesfrekvenserne i 2030, kan det indebære et løft i beskæftigelsen på næsten 70.000 personer. Og hvis man kan reducere forskellen med 20 procent, kan det løfte beskæftigelsen med 28.000 personer.

Tag en uddannelse

Uddannelse er vigtig for at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Beskæftigelsesniveauet er nemlig stigende med uddannelsesniveauet – også for indvandrere.

Uddannelsesniveauet er lavere både for indvandrere og for efterkommere i alderen 25 til 64 år end for personer med dansk oprindelse. Værst ser det ud for mandlige efterkommere, hvor hele 45 procent har et uddannelsesniveau, der højst svarer til en gymnasial uddannelse. Blandt de kvindelige efterkommere er andelen på 30 procent. For personer med dansk oprindelse er andelen på henholdsvis 26 procent for mændene og 22 procent for kvinderne.

Særligt for kvinderne spiller det en stor rolle, om man har en uddannelse. Det gælder både for indvandrere og efterkommere men også for kvinder med dansk oprindelse. Mens beskæftigelsesfrekvensen for indvandrerkvinder i alderen 30 – 39 år med en videregående uddannelse i november 2015 var 27 procentpoint højere end for ufaglærte indvandrerkvinder var forskellen blandt indvandrermandene på 14 procentpoint.

Det er værd at bide mærke i, at de mandlige efterkommere med en erhvervsfaglig eller videregående uddannelse har et beskæftigelsesniveau, der er tæt på mændene af dansk oprindelse. Så de mandlige efterkommere, der får en uddannelse, klarer sig godt.

Ser man på de 25 til 64-årige, har personer med dansk oprindelse et højere beskæftigelsesniveau, når man sammenligner med indvandrere med samme uddannelsesniveau.

Det skyldes blandt andet, at en del af indvandrerne har taget deres uddannelse i hjemlandet. Kvalifikationsniveauet i Danmark er højt, og det er langt fra altid, at en uddannelse fra et andet land lever op til kravene på det danske arbejdsmarked. Det ses, især for de ikke-vestlige indvandrere, hvor de, der har taget en erhvervsfagliguddannelse i Danmark, har et beskæftigelsesniveau, der ligger 27 procentpoint højere for mændene og 31 procentpoint højere for kvinderne, end for dem der har medbragt deres uddannelse.

Indvandrerne fylder meget i forsørgelsesstatistikkerne

Indvandrerne er klart overrepræsenteret i gruppen på offentlig forsørgelse. Mens cirka 16 procent af de 16 – 64-årige mænd med dansk baggrund modtager offentlig forsørgelse, SU-undtaget, gælder det for cirka 23 procent af de mandlige indvandrere i samme aldersgruppe.

For kvinderne er andelen på henholdsvis 21 og 25 procent. Udover integrationsydelse fylder indvandrerne fra ikke-vestlige lande meget i gruppen af kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister. Ser man kun på kontanthjælpsmodtagerne er hver fjerde en indvandrer fra et ikke-vestligt land.

Efterkommerne er ikke overrepræsenteret i gruppen på offentlig forsørgelse. Det skyldes, at de overvejende befinder sig i de yngre aldersgrupper, hvor en forholdsvis lille andel modtager offentlig forsørgelse sammenlignet med de ældre aldersgrupper.

Som nævnt har efterkommerne generelt gode forudsætninger for at få fodfæste på arbejdsmarkedet, hvis de får en uddannelse. Væsentligt flere unge indvandrere og efterkommerne præsterer lavt i folkeskolen inden for både læsning, matematik og naturfag end blandt elever uden indvandrerbaggrund.

De udfordringer bærer de med sig videre, hvorfor frafaldet på erhvervsuddannelserne og de korte videregående uddannelser er højere blandt de unge indvandrere og efterkommere end blandt unge med dansk baggrund. Mere end halvdelen af de efterkommere, der startede på et grundforløb på en erhvervsuddannelse mellem 2010 og 2012, er faldet fra uddannelsen. For dem med dansk baggrund er knap 40 procent faldet fra en erhvervsuddannelse i løbet af grundforløbet.

Det kan få stor betydning for beskæftigelsen på arbejdsmarkedet, hvis ikke det lykkes at forbedre uddannelsesniveaue for de unge indvandrere og efterkommere i takt med at flere og flere bliver voksne og skal ud på arbejdsmarkedet i løbet af de næste årtier.

Flere indvandrere skal ud på virksomhederne

Der er gode muligheder for et løft i beskæftigelsen blandt indvandrerne. Det vil samtidig komme deres børn til gavn, da efterkommere med forældre i beskæftigelse har større sandsynlighed for at komme i uddannelse og beskæftigelse.

Her vil det være oplagt at se på indvandrerne på kontanthjælp og førtidspension. Trods mange forskellige indsatser findes der i dag en større gruppe af offentligt forsørgede indvandrere, der har modtaget offentlig forsørgelse gennem en årrække. For eksempel har 36 procent af indvandrerne på kontanthjælp været uafbrudt på ydelsen i mere end tre år.

Flere effektmålinger viser, at virksomhedsrettede indsatser er noget, der virker i beskæftigelsesindsatsen også i forhold til at bringe indvandrere i job. Derfor er det paradoksalt, at lige netop virksomhedspraktik og løntilskud bliver brugt forholdsvis lidt for gruppen af indvandrere på kontanthjælp i indsatsen. Blot 8,5 procent af ugerne for indvandrerne på kontanthjælp i 2017 blev brugt i virksomhedspraktik eller løntilskud på en virksomhed. For kontanthjælpsmodtagere med dansk oprindelse var det 13 procent af tiden på kontanthjælp, der blev brugt på en virksomhed.

Samtidig er der store regionale forskelle på, hvor godt kommunerne lykkes med at få indvandrerne i gang på arbejdsmarkedet. Mens det i en række af kommunerne er færre end to ud af ti indvandrere i aldersgruppen 16 til 64 år, der modtager offentlig forsørgelse, er det tæt på fire ud af ti i kommuner som Lolland, Nyborg og Svendborg. Her må kommunerne kunne lære af hinanden.

En ting er sikkert. I takt med at indvandrere og efterkommere kommer til at udgøre en stadig større andel af befolkningen frem mod 2030, bliver det også stadig mere vigtigt, at de bliver bedre integreret på arbejdsmarkedet. Det vil komme både dem selv, virksomhederne og samfundet til gavn. •